

This is a partial translation of
"Transposing Place and Ideas in the Course of a Life," in
Crossing Boundaries (Selected Writings)
by Albert O. Hirschman
New York: Zone Books, 1998
Translated by Mohammad Mafiz
Aqsa Publishing House, Tehran, 2008
www.aqsa.org.ir

آلبرت هیرشمن

گذر از مرزها

ترجمه

محمد مالجو

انتشارات
آقسا

پلاک ۱۱۱، خیابان ولیعصر
تهران

این کتاب برگزیده‌ای از نوشته‌های آلبرت هیرشمن است که در این مجموعه به گونه‌ای گردآوری شده که خواننده را با جنبه‌های مختلف تفکر او آشنا کند. هیرشمن در این کتاب به موضوعاتی چون اقتصاد، جامعه‌شناسی، فلسفه و سیاست می‌پردازد. این کتاب برای علاقه‌مندان به تفکر انتقادی و تحلیل‌های عمیق بسیار مفید خواهد بود.

۱۳۸۷
۹۷۸۶۵۴۳۲۱۰

فهرست مطالب

مقدمه	در واقع مسأله اصلی است که کار زمینه دژنیسکی	۷
فصل اول: در اروپا	روشنی "منتفا" در سال ۱۹۹۳ با من	۹
فصل دوم: در آمریکا	ان ایتالایی برگزار شد و در سال ۱۹۹۲	۴۷
فصل سوم: اندیشه‌های کلیدی	جای خودش را در مقام سر	۷۱
نمایه	بود به صورت کتاب کوچکی منتشر شد. روایت	۹۷

نمایه: روی صفحه ۱۵ در شماره کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران به زیر عنوان "فهرست مطالب" موجود است.

1. Carmine Dearelli 2. Maria Petrusowicz 3. Claudio Rusconi
4. *Passaggi di frontiera. I luoghi e le idee di un percorso di vita* (Routledge, 1994)

در مجله آلمانی به نام *Sozialwissenschaft* در سال ۱۹۹۵ در شماره ژوئن منتشر شد.
Sozialwissenschaft, vol. 23, no. 2, pp. 263-264.

در مجله اقتصادی به نام *Disegno Economico* در سال ۱۹۹۶ در شماره ژانویه منتشر شد.
Disegno Economico, vol. 23, Jan-Mar, 1996, pp. 629-64.

در مجله فرانسوی به نام *La revue de l'économie* در سال ۱۹۹۷ در شماره ژانویه منتشر شد.
La revue de l'économie (Paris: Les Belles Lettres, 1997).

La revue de l'économie (Paris: Les Belles Lettres, 1997).

و کتاب *Desarrollo Economico*، در سال ۱۹۹۶، به قلم مرسدس بوتو و آگوستین روخو در نشریه آرژانتینی زیر
 منتشر شد:
 ۶. ترجمه اسپانیولی به قلم مرسدس بوتو و آگوستین روخو در نشریه آرژانتینی زیر
 منتشر شد:
 ۷. ترجمه فرانسوی به قلم پی‌یر امانوئل دوزا در سال ۱۹۹۷ در کتابی از خود به نشانی
 زیر درآمد:
 ۸. ترجمه فرانسوی به قلم پائول کورنیل در سال ۱۹۹۷ در نشریه *Revue Economique*، شماره ۱۰۰،
 به قلم پائول کورنیل، به نشانی زیر درآمد:
 ۹. ترجمه فرانسوی به قلم پائول کورنیل در سال ۱۹۹۷ در نشریه *Revue Economique*، شماره ۱۰۰،
 به قلم پائول کورنیل، به نشانی زیر درآمد:
 ۱۰. ترجمه فرانسوی به قلم پائول کورنیل در سال ۱۹۹۷ در نشریه *Revue Economique*، شماره ۱۰۰،
 به قلم پائول کورنیل، به نشانی زیر درآمد:

مقدمه

کتاب حاضر در واقع مصاحبه مفصلی است که کارمینه دوتسلی^۱ و مارتا
 پتروشویتس^۲ و کلودیا روسگنی^۳ متفقاً در سال ۱۹۹۳ با من به عمل
 آوردند. این مصاحبه به زبان ایتالیایی برگزار شد و در سال ۱۹۹۴ به همت
 کارمینه دوتسلی که تا آن موقع دیگر جای خودش را در مقام سردبیر در ژم
 سفت کرده بود به صورت کتاب کوچکی منتشر شد.^۴ روایت‌های بعدی
 ویراست ایتالیایی به زبان‌های آلمانی^۵ و اسپانیولی^۶ و فرانسوی^۷ منتشر

* همه زیر نویس‌ها در سراسر کتاب از مترجم است مگر سه زیر نویس آخر مقدمه و یک
 مورد دیگر با امضای آلبرت هیرشمن.

1. Carmine Donzelli
2. Marta Petruszewicz
3. Claudia Rusconi
4. *Passaggi di frontiera: I luoghi e le idee di un percorso di vita* (Rome: Donzelli Editore, 1994).
5. ترجمه آلمانی به قلم سوفی آلف در سال ۱۹۹۵ در نشریه زیر منتشر شد:
Leviathan, vol. 23, sec. 2, pp. 263-304.
6. ترجمه اسپانیولی به قلم مرسدس بوتو و آگوستین روخو در نشریه آرژانتینی زیر
 منتشر شد:
Desarrollo Economico, vol. 35, Jan-Mar. 1996, pp. 629-64.
7. ترجمه فرانسوی به قلم پی‌یر امانوئل دوزا در سال ۱۹۹۷ در کتابی از خود به نشانی
 زیر درآمد:
La morale secrète de l'économiste (Paris: Les Belles Lettres, 1997).

شد. سرانجام خودم در سال ۱۹۹۷ متن ایتالیایی را به انگلیسی برگرداندم. در عین حال، متن را اصلاح و تا حد زیادی ویرایش کردم.

عنوان مجموعه مقاله‌هایی که در سال ۱۹۸۱ به انتشار رساندم مقالاتی در مرزشکنی بود. چنان‌که در مقدمه همان کتاب شرح دادم، وجه اشتراک مقاله‌های آن مجموعه عبارت بود از گرایش به «شکستن مرزها از قلمرو یک علم اجتماعی به قلمرو علم اجتماعی دیگر». هنگامی که کارمین دونزلی مصاحبه‌ای را که به اتفاق همکارانش با من به عمل آورده بود منتشر کرد اسم کتاب را گذاشت عبور از مرزها. سرگرم ترجمه این واژه‌ها که بودم به یاد مفهوم «گذر» افتادم و تصمیم گرفتم در عنوان کتاب حاضر قرارش دهم. گذر از مرزها فقط خصیصه سفرهای جسمانی فراوانی نیست که در جریان زندگی اجباراً انجام داده‌ام، باری، ممیزه سفرهای میان‌رشته‌ای من نیز هست که از وقتی قلم به دست گرفته‌ام تاکنون ادامه داشته است.

حتی قبل از این‌که کارمین دونزلی و همکارانش در سال ۱۹۹۳ با من مصاحبه کنند در بی‌توجهی دیرینه خودم به ژانر خودزندگینامه‌نویسی بازنگری کرده بودم. هم در مواجهه با درخواست‌های هر چه مصرانه‌تر و هم با توجه به این‌که هر چه پیرتر و پیرتر می‌شدم، تصمیم گرفتم داوطلبانه دست‌به‌کار خاطره‌گویی بشوم. وانگهی، ترکیب «کمیتۀ دونزلی» تضمین می‌کرد از من پرسش‌هایی پرسیده شود که هر دو جنبه ماجراجویانه و اندیشه‌ورزانه زندگی من را در برگیرد. به این ترتیب، فصل‌های اول و دوم کتاب، یعنی «در اروپا» و «در آمریکا»، بیشتر درباره‌ی خانه‌به‌دوشی‌ها و مهاجرت‌های گوناگون من است، حال آن‌که فصل سوم تحت عنوان «اندیشه‌های کلیدی» درباره‌ی مجموعه متنوعی از مفاهیم و ایده‌هایی است که به زندگی من شکل داده‌اند.

آلبرت هیرشمن

پربنستون، نیو جرسی

دسامبر ۱۹۹۷

فصل اول

در اروپا

بیاید از دوره‌ی کودکی تان شروع کنیم. برای ما قدری از اصل و نسب تان بگویید! در برلین به دنیا آمدم، در خانواده‌ای یهودی‌تبار از طبقه متوسط، اما به شعائر دین یهود عمل نمی‌کردم. راستش، هم خواهرانم و هم من به عنوان مسیحی پروتستان غسل تعمید داده شدیم. قدیم‌قدیم‌ها - راستی یادم رفت بگویم من سال ۱۹۱۵ متولد شدم، در بحبوحه جنگ جهانی اول - بین یهودیان آلمانی تارک‌صلاط خیلی رایج بود که در کلیسای پروتستان غسل تعمید داده شوند؛ اما گمانم بد نیست اضافه کنم که این‌ها اصلاً دال بر این نبود که در تعلیم و تربیت ما نوعی تنش مذهبی وجود داشت. من در دوره خاصی از حیاتم به نوع بی‌پیرایه‌ای از مسیحیت احساس نزدیکی کردم. این مال موقعی بود که خودم را در آثار تولستوی غرق کرده بودم. اما هرگز با نظم و ترتیب به کلیسای پروتستان نمی‌رفتم و هیچ‌گاه به عضویت کلیسا در نیامدم. تحصیلات متوسطه را در «دبیرستان فرانسوی»^۱ در برلین گذراندم.